

С

ИСТИҚОМ
ТАЪЛИМ

ИСТИҚОМ
ТАЪЛИМ

ИЖТИМОИ СОҲАНИ
МОДЕРНИЗАЦИЯЛАШ КОНТЕКСТИДА
ПЕДАГОГИК ТАЪЛИМ ТАРАҚҚИЁТИ:
МУАММО ВА ИСТИҚБОЛЛАР
РЕСУЛЬБИКА ИЛТИМИЙ-АМАЛИЙ АНЖУМАН

МАТЕРИАЛЛАРИ

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ
БУХОРО ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ
ПЕДАГОГИКА КАФЕДРАСИ**

**“ИЖТИМОЙ СОҲАНИ МОДЕРНИЗАЦИЯЛАШ
КОНТЕКСТИДА ПЕДАГОГИК ТАЪЛИМ
ТАРАҚҚИЁТИ: МУАММО ВА ИСТИҚБОЛЛАР”**

Республика илмий-амалий анжуман

МАТЕРИАЛЛАРИ

2021 йил 28 май

БУХОРО

Юкоридагиларни хулоса қилиб шуни айтиш лозимки, масофавий таълим моделларини таълим муассасаларига жорий этилиши ҳар томонлама ижобий самара беради. Республикамиздаги барча олий таълим муассасаларида ушбу тизимни жорий қилиш учун барча шарт-шароитлар мавжуд бўлиб, замонавий компьютер, ахборот ва коммуникация технологиялари билан яхши таъминланган бўлиб, улар асосида амалга оширилаётган онлайн видеодарслар, видеоконференциялар, вебинарлар талабаларнинг ижодий қобилиятларини ривожлантиришда катта ҳисса қўшади.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати:

1. «Методические рекомендации по созданию курса дистанционного обучения через Интернет» В.Канаво.
2. А.Парпиев, А.Марахимов, Р.Ҳамдамов, У.Бегимкулов, М.Бекмурадов, Н.Тайлоков. Электрон университет. Масофавий таълим технологиялари ЎзМЭ давлат илмий нашриёти. -Т.: 2008, 196 б.
3. Абдукадиров А.А. Масофали уқитиш назарияси ва амалиёти. монография / А. А. Абдукадиров, А. Х. Пардаев; ред. М. Содикова. - Т. Узбекистон республикаси фанлар Академияси " ФАН , 2009. - 145 с
4. Абдуқодиров А.А., Пардаев А.Х. Масофали ўқитиш назарияси ва амалиёти. – Т.: Фан, 2009.145 б.

MODULLI TA'LIM TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH ORQALI TA'LIM SAMARADORLIGINI OSHIRISH SHARTLARI

M.R.Baxramova

BuxDU 2-bosqich magistranti

Annotatsiya: Maqolada modulli ta'lim texnologiyasining mazmun-mohiyati uni ta'lim tarbiya sohasida qo'llash, talabalarda nazariy bilimlarni amaliyotga tadqiq etish, mustaqil fikrlash: tahlil qilish qobiliyatlari rivojlantirish, o'z bilim va qobiliyatlarini baholay olish, xato va kamchiliklarini anglash hamda ularni tuzatish ko'nikmalarini shakllantiradi.

Kalit so'zlar: Modul, ta'lim texnologiyasi, uzluksiz ta'lim, individuallashtirish, ta'lim sifati, kommunikatsiya

O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risidagi Qonun" da ta'lim tizimidagi hozirgi tub islohotlarning hozirgi kundagi dolzarb muammolari chuqur bilimli, raqobatdosh mutaxassislarini tayyorlashni ta'minlash bilim sifatini obektiv baholash maqsadida, yangi zamonaviy pedagogik texnologiyalarni kiritish ularni amaliyotda tadqiq etishni ta'minlashdan iboratdir.

Modulli o'qitish, kasbiy ta'limning quyidagi zamonaviy masalalarini har tomonlama yechish imkoniyatlarini yaratadi:¹[16]

- modul - faoliyatlik asosida o'qitish mazmunini optimallashtirish va tizimlash dasturlarini o'zgaruvchanligi, moslashuvchanligini ta'minlaydi;
- o'qitishni individuallashtirish;
- amaliy faoliyatga o'rgatish va kuzatiladigan xarakterlarni baholash darajasida o'qitish samaradorligini nazorat qilish;
- kasbiy motivatsiya (qiziqirish) asosida, o'qitish jarayonini faollashtirish, mustaqillik va o'qitish imkoniyatlarini to'la ro'yobga chiqarish.

Modulli o'qitishning hozirgi zamon nazariyasi va amaliyotida ikki xil yondashuvni ajratib ko'rsatish mumkin: fan bo'yicha faoliyat yondashuvi va tizimli faoliyat yondashuvi.

Bu yondashuvlar doirasida modul asosida mutaxassislar tayyorlashning bir qator konseptsiyalari ishlab chiqilgan. Barcha konseptsiyalar zahirida faoliyat yondashuvi yotadi va bu nuqtai nazardan, o'qitish jarayoni to'raligicha yoki muayyan fan doirasida, modulli ta'lim dasturi mazmuniga muvofiq kasbiy faoliyat elementlarini o'quvchi tomonidan ketma-ket o'zlashtirishga yo'naltirilgan bo'ladi. Turli konseptsiyalar doirasida, modulli ta'lim dasturlari, turli xil tarkib va tarkibiy tuzilmalardan iborat bo'ladi, turli shakldagi xujjatlarda taqdim etiladi, ammo ularning barchasi quyidagi uchta asosiy tarkibiy qismni majburiy ravishda o'z ichiga oladi:

- maqsadli mazmuniy dastur;
- turli ko'rinishlarga taqdim etilgan axborotlar banki

¹Selevko S. "Sovremennoe obrazovatelnoe tekhnologii" M Izd "Narodnoe obrazovanie", 1998.

- o'quvchilar uchun uslubiy ko'rsatmalar.

Shunday qilib, modulli o'qitish o'quv jarayonini tashkil etish shakli bo'lib, unda o'qitish o'quv materialining mantiqan tugallangan birliklari modullarni bosqichlar va qadamlar bo'yicha o'zlashtirishni anglatadi. Modul amaliy va laboratoriya mashg'ulotlari ma'ruzalar bilan birga tuzilishi, ularni ma'ruzalar mazmunini o'rganiladigan yangi material bilan to'ldirilishi kerak.

O'qitishning modul tizimi mazmunidan uning quyidagi afzalliklari aniqlandi:

- fanlar va modullar bo'yicha o'qitish uzluksizligining tahminlanishi;
- modullararo metodik jihatdan asoslangan muvofiqlik o'rnatilishi;
- fanning modulli tuzilishi tarkibining moslashuvchanligi;
- talabalarning qobiliyatiga ko'ra tabaqalanishi (dastlabki modullardan so'ng, o'qituvchi ayrim talabalarga fanni individuallashtirishni tavsiya etishi mumkin);

-axborotni «siqib» berish natijasida o'qitishni jadallashtirish, auditoriya soatlaridan samarali foydalanish va o'quv vaqti tarkibini, ma'ruzaviy, amaliy (tajribaviy) mashg'ulotlar, individual hamda mustaqil ishlar uchun ajratilgan soatlarni optimallashtirish. Buning natijasida, talaba yetarli bilim va ko'nikmalarga ega bo'ladi. Samarali o'qitishning hozirgi davrida keng tarqalayotgan usullaridan biri "O'qitishning modulli tizimi" hisoblanadi.

O'qitishning modulli tizimi hozirgi vaqtda oliy va o'rta maxsus o'quv yurtlarida keng qo'llanilmoqda. Bunda mutaxassis tayyorlashdagi o'quv rejani chuqur taxlil qilish asosida o'zaro bog'liq fanlar guruhi aniqlanadi, ya'ni umumiy o'quv rejasi alohida modullar (mutaxassislikga oid fanlar) to'plami sifatida qaraladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yhati

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning 2017-yil 20-apreldagi «Oliy ta'lim tizimini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida»gi PQ-2909-sonli qarori
2. Olimov Q.T., Avliyoqulov N., Rustamov R. M. Kasbiy fanlarni o'qitishning modul tizimi // Kasb- hunar ta'limi. - 2003 yil. -№2. -18 b.
3. Селевко Г.К. Современные образовательные технологии. -М.: Народное образование, 1998. - 256 b.

O'ZBEKISTONDA MUSTAQILLIK YILLARIDA UZLUKSIZ TA'LIM TIZIMI TARAQQIYOTINING PEDAGOGIK OMILLARI

O'.U.Qurbonova

BuxDU Pedagogika kafedrasida katta o'qituvchisi

O'zbekistonda mustaqillik yillarida uzluksiz ta'lim tizimi taraqqiyotining ayrim jihatlari yoritib beriladi. Xorijiy mamlakatlar ta'lim tizimi qiyosiy tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: uzluksiz ta'lim, xalqaro standart, ta'lim usullari, inkluziv ta'lim.

Ключевые слова: непрерывное образование, международный стандарт, методика обучения, инклюзивное образование.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 20 apreldagi "Oliy ta'lim tizimini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-2909-sonli qarori oliy ta'lim tizimini tubdan takomillashtirish, mamlakatimizni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish borasidagi ustuvor vazifalarga mos holda, kadrlar tayyorlashning ma'no-mazmunini tubdan qayta ko'rib chiqish, xalqaro standartlar darajasida oliy malakali mutaxassislar tayyorlash uchun zarur sharoitlar yaratish maqsadida qabul qilingan[3].

Mustaqillik yillarida iqtisodiyotning, ijtimoiy hayotning real talablaridan kelib chiqqan holda, yurtimizda oliy ta'lim tizimini modernizatsiya qilish, unga o'qitishning zamonaviy shakl va texnologiyalarini joriy etish, mutaxassislar tayyorlash bo'yicha ixtisoslik yo'nalishlarini takomillashtirish borasida katta ishlar qilindi [11].

Bugungi kunda O'zbekiston ko'p asrlik juda boy pedagogik tajribaga ega bo'lib ta'lim-tarbiya jarayonida ma'lum an'analar shakllangan. Ushbu tajriba puxta tahlil va tizimli pedagogik usullarni ishlab chiqishni talab etadi, chunki bozor iqtisodiyoti hozirda maktab bitiruvchilariga nafaqat jamiyatda o'z o'rnini belgilashga, O'zbekistonni global ta'lim muhitiga muvaffaqiyatli integratsiya qilish, yangicha o'quv uslublarini izlash talabini qo'yadi [6].

O'zbekistonda ta'lim "shaxsga yo'naltirilgan ta'lim" ga asoslangan ilg'or yo'nalishlardan biri sifatida tasniflanadi. Ushbu tajriba empirik va nazariy ma'lumotlarga ega bo'lish, ularni o'rganish va puxta tahlil qilish, pirovardida, mamlakatimizda ta'limni rivojlantirish bo'yicha qaror qabul qilishga, ushbu

МУНДАРИЖА

А.Х.Хамидов. Таълим жараёнини модернизациялаш мамлакат тараққиётининг муҳим омили.....	3
1-ШУЪБА. ПЕДАГОГИК ТАЪЛИМНИНГ ИЖТИМОЙ-ФАЛСАФИЙ ВА АНТРОПОЛОГИК АСОСЛАРИ	5
Б.Р.Адизов. Талабаларда креативликини ривожлантиришга йўналтирилган хорижий тажрибалар	5
Ш.Ш.Олимов. Педагогик таълимда ўқитувчи инновацион фаолиятини ривожлантириш технологиялари	8
Н.У.Махкамova. Узлуксиз маънавий тарбия жараёнида ўқитувчи маҳорати	9
Н.Е.Азимова. О'қитиш jarayoni yaxlit tizim sifatida.....	11
2-ШУЪБА. ПЕДАГОГИК ТАЪЛИМНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ ИННОВАЦИОН ЙЎНАЛИШЛАРИ	15
Г.Я.Гревцева, Т.Н.Моковая. Актуальность проблемы развития информационно-цифровой грамотности как фактора социализации студентов	15
Sh.Y.Samiyeva, L.R.Djuraeva. The importance of innovative technology "portfolio" in objective assessment	19
Ш.Х.Самиева. Таълим жараёнида халқаро тажрибалар ва масофавий таълимни қўллашнинг муҳим йўналишлари.....	20
M.R.Baxramova. Modulli ta'lim texnologiyalaridan foydalanish orqali ta'lim samaradorligini oshirish shartlari	22
O'U.Qurbonova. O'zbekistonda mustaqillik yillarida uzluksiz ta'lim tizimi taraqqiyotining pedagogik omillari.....	23
М.Жумаева. Инновацион жараёнлар ривожланишининг умумий йўналишлари	26
O'U.Qurbonova, D.Axmedova. Pedagogik fanlarni o'qitishda muammoli ta'lim texnologiyalaridan foydalanishning ayrim masalari.....	29
O'U.Qurbonova, O.U.Qurbonova. Yangilangan pedagogik fikrlarning mohiyati va ulardan ta'lim-tarbiya jarayonida foydalanishning ustuvor yo'nalishlari.....	30
O'U.Qurbonova, I. U.Qurbonova. Mustaqil O'zbekistonda o'quv jarayoniga masofaviy ta'limni joriy etish texnologiyalari.....	33
С.С.Хўжаев. Таълимда рақамли технологиялар	34
М.О.Очилова. Таълим тизимини дидактик лойиҳалаш	36
S.A. Muxamedova, B.R.Adizov. Shaxsga yo'naltirilgan ta'lim texnologiyalari mazmun-mohiyati	38
M.M.Kadirova. Iqtisodiy ko'nikmalarni takomillashtirish asoslari.....	39
Қ.Ф.Абдуллаев. Талабалар ўқув-билув фаолиятини фаоллаштиришга йўналтирилган маъруза машғулотлари	41
Ш.Ш.Останов. Арт-терапия воситалари орқали талаба-ёшлар креативлигини ривожлантириш	45
N.A.Asadova. Boshlang'ich sinflarda matematika fanini o'qitishda zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanish metodikasi	48
R.H.Asadova. Boshlang'ich sinf dars mashg'ulotlarida innovatsion ta'lim texnologiyalardan foydalanishning ahamiyati xususida	49
Islomova Z. Boshlang'ich sinflarda o'tkaziladigan didaktik o'yinlarning mazmuni va ulardan foydalanish metodikasining ahamiyati	50
Sodiqova R. Boshlang'ich sinflarda shaxs ma'naviy-axloqiy madaniyatini shakllantirishning o'ziga xos xususiyatlari	50
А.Бобоев. Чақириккача тайёрлаш ҳарбий таълим машғулотларини ўтказишда замонавий таълим технологияларини жорий этишнинг ўзига хос хусусиятлари	52
Каримова Ш. Бошланғич таълимда ўқувчиларга миллий кадриятларни ўргатишда ички туризмнинг аҳамияти	55
Сафарова М. Бошланғич синфларда мультимедиа технологияларидан фойдаланишнинг аҳамияти хусусида	56
Акрамов А. Ёшларда спорт қобилятлари шаклланишида психологик ёндашувнинг аҳамияти.....	57
Тошева Д. Бошланғич синф ўқитувчисининг педагогик ва инсоний фазилатлари	58
Xafizova N. Boshlang'ich sinf oquvchilariga matematik miqdorlarni o'rgatishning amaliy jihatlari va ahamiyati.....	59
Ш.У.Гафоров. Психологическое здоровье человека	61